

Debreceni Ítéltábla
Mf.I.50.029/2025/6.

A Debreceni Ítéltábla a ÜGYVÉD NEVE, CÍME pártfogó ügyvéd által képviselt Felperes (Cím2) felperesnek, a dr. Nádas György Cím15) ügyvéd által képviselt ALPERES (Cím1) alperessel szemben kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 9.M.70.097/2023/56. számú ítélete ellen az alperes 58. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja azzal, hogy az alperes 337 995 (háromszázharminchétezerkilencszázkilencvenöt) Ft elsőfokú eljárási illeték és 124 978 (százhuszonnégyezerkilencszázhetvennyolc) Ft állam által előlegezett költség megfizetésére köteles, így ebből következően 346 621 (háromszáznegyvenhatezer-hatszázhuszonegy) Ft elsőfokú eljárási illeték és 128 168 (százhuszonnyolcezer-százhatvannyolc) Ft állam által előlegezett költség marad az állam terhén.

Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére 100%-ban az alperes köteles.

Kötelezi az alperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 450 619 (négy százötvenezer-hatszáz tizenkilenc) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az 1989-ben született, nyolc általánost végzett, szakképzettséggel nem rendelkező, ennek megfelelően addig is kizárólag betanított fizikai munkásként dolgozó, négy gyermeket nevelő felperes 2021. szeptember 3-tól állt előbb határozott, majd 2022. július 1-től határozatlan tartamú munkaviszonyban az alperesnél segédmunkás munkakörben. Bruttó alapbére 2021. december 31-ig 1100 forint/óra, 2022. december 31-ig 1150 forint/óra, 2023. január 1-től 1700 forint/óra volt, mely összegeket – az öt megillető családi adókedvezmény mértékére figyelemmel – gyakorlatilag teljes egészében kézhez is kapott. A felperes köteles volt a felettesétől kapott utasítások és feladatok végrehajtására, feladata volt többek között az egyéb anyagok rakodása, a szakipar kiszolgálása, az egyéb kisegítő munkák és az általános segédmunka elvégzése, valamint a kisebb állványzat építése is azzal, hogy a munkájának közvetlen irányítója az építésvezető és a brigádvezető voltak.

[2] Az alperes a felperest sem a munkába lépéskor, sem azt követően nem részesítette a magasban végzett munkához használt állványzatok közötti terület áthidalásának szabályaira is kiterjedő munkavédelmi oktatásban.

[3] Az alperes megközelítőleg 2022 decembere óta végzett kivitelezési munkákat a (MUNKATERÜLET) alatt található, három egymással azonos épületrészből álló bölcsődén.

[4] Az első és a második épületrész fedélszerkezetének időben egymást követő építését, így az e munkafolyamatba tartozó szarufák bevágását, felhelyezését megelőzően az ácsbrigádba beosztott munkavállalók (ideértve a felperest is) az adott épületrész két, egymással szemben lévő falán belül, azokkal párhuzamosan egy-egy fémállványzatot építettek úgy, hogy azok mintegy 3,13-3,50 méter legkisebb távolságra voltak egymástól. Ezt követően – tanú6 brigádvezető, kijelölt munkairányító utasításának megfelelően és tanú5 építésvezető, valamint törvényes képviselő egyik alperesi ügyvezető tudtával és jóváhagyásával – a két fémállványzat közötti és nagyságrendileg ugyanilyen szélességű (tehát összességében megközelítőleg 3,13-3,50x3,13-3,50 méteres), az adott szinthez képest kb. 3 méter magasban lévő terület rész áthidalása céljából előbb felraktak négy darab, egyenként 4 méter hosszú, 20 centiméter széles és 5 centiméter vastag állványpallót a két fémállványra úgy, hogy egy-egy került a két fémállvány egymással szembeni széleire, kettő pedig középre; majd ezekre az állványpallókra keresztbe helyezték rá az immár teljes lefedettséghez szükséges hét-nyolc darab, egyenként 3 méter hosszú, 50 centiméter széles és kb. 2-4 centiméter vastag dokatáblát. Az első, majd azt követően a második épületrész fedélszerkezetének építésekor az alperes munkavállalói ugyanazt a négy állványpallót használták a dokatáblák alátámasztásához, ekkor azokkal kapcsolatban probléma nem merült fel és értelemszerűen azok miatt egyetlen munkavállalónak sem volt kifogása.

[5] 2023. január 18-án a munkavállalók felállították a harmadik épületrész fedélszerkezetének építéséhez szükséges fémállványzatot, melyet tanú5 még aznap megtekintett és jóváhagyott. Másnap tanú5 a felperest újfent az ácsbrigádba osztotta be, melynek külön kijelölt munkairányítója ismét tanú6 volt, aki ebben a minőségében egyebek mellett felelős volt az előző nap felállított fémállványzat áthidalásának megépítéséért, valamint a brigádjába beosztott munkavállalók munkafadatainak meghatározásáért. Ennek megfelelően tanú6 utasította a felperest, valamint tanú4t és (TANÚ 7)t, hogy az áthidalást a korábbiaknak megfelelően, tehát az első két fedélszerkezet építésekor alkalmazott módszerrel és eszközökkel alakítsák ki. A munkavállalók az utasításnak eleget téve a korábbiaknak megfelelően a fémállványzatok közé felrakták a négy állványpallót, azokra keresztbe pedig a dokatáblákat; tanú6 ezt az áthidalást megnézte és ahogy korábban, úgy aznap is jónak találta.

[6] Az így kialakított munkaszintre ezt követően tanú6 utasítására tanú4 és a felperes mentek fel, ahol előbbinek a szarufák motoros fűrészszel bevágása, utóbbinak a szarufák munkaszintre felhúzása és a fűrészelés közbeni megtartása volt a feladata. Amikor az állványpallókra helyezett dokatáblákon állva – az aznap addigra „körülbelül két felest” már elfogyasztó – tanú4 megpróbálta beindítani a motoros fűrész, a dokatáblák alatti egyik szélső állványpalló kettétört, emiatt pedig az addig a felperest és tanú4t közvetlenül tartó dokatábla lebillent, ezért 9:45 körül a felperes és tanú4 lezuhantak az alattuk lévő beton födémre odakészített szarufákra.

[7] A balesetet követően tanú4 a helyszínt azonnal elhagyta, majd tanú5 telefonon értesítette az Országos Mentőszolgálatot és a Hajdú-Bihar Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot arról, hogy „egy” személy alatt beszakadt a padló és leesett kb. 2,5 métert. Ehhez képest a baleset kivizsgálását végző tanú2 külsős munkavédelmi tanácsadó a helyszínre érkezése után más mellett (TANÚ 5)al egyeztetett, majd ők és törvényes képviselő a 2023. január 19-re datált baleset-kivizsgálási jegyzőkönyvben rögzítették, miszerint a födémre épített állványszerkezet a munkavégzés jellegének megfelelő volt, a baleset kiváltó oka a felperesnek az építésvezető és az ács (tanú6) utasítására végzett, ámde szabálytalan munkája volt, mert nem használta a hevederzetet, amely megvédte volna az állványpalló mellé lépés következményeitől.

[8] tanú2 a 2023. január 30-án kelt munkabaleseti jegyzőkönyvben rögzítette: a felperes „az állványon az állványpalló mellé lépett és kb. 2,5 méter magasságból leesett... használnia

kellett volna a rendelkezésre álló leesés elleni hevederzetet”. A jegyzőkönyvet törvényes képviselő is aláírta, majd annak alapján – azonos tényállás mellett – a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal a február 16-án meghozott határozatával a perbeli balesetet üzemi balesetnek ismerte el.

[9] A balesetet követően a Debreceni Hivatásos Tűzoltóparancsnokság munkatársai hozták ki az épületrészből a felperest, majd őt az OMSZ a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Kenézy Gyula Campusára szállította, ahol az orvosok 2023. január 21-én megműtötték, aminek során a jobb külbokájánál harmadcső lemezelést végeztek és oda fémcsavarokat helyeztek el.

[10] Az addig egészséges felperes a baleset során a jobb kül- és belboka törését szenvedte el, mely sérülés a hét hetes gyógytartam alatt maradandó károsodás hátramaradásával gyógyult, ami a jobb alsó végtag terhelhetőségének jelentős csökkenésében, mozgástartományának beszűkülésében, izmainak elsorvadásában nyilvánul meg. Emiatt a felperes immár futni egyáltalán nem, gyalogolni korlátozottan képes, nagy súllyal a jobb alsó végtagja nem terhelhető, az tehát hosszabb gyaloglással, súlycipeléssel járó, sokáig egyhelyben állást igénylő vagy nehéz fizikai munkavégzésre lényegében alkalmatlan. A felperes ezen állapota véglegesnek tekinthető, tehát abban sem javulás, sem rosszabbodás nem várható. A felperes nehezen tudja feldolgozni a baleset során és annak következtében vele történeteket, azok miatt szorong, de változásra, változtatásra, támogató terápia igénybevételére nem hajlandó. A felperes baleseti eredetű munkaképessége csökkenése 15%.

[11] A 2023. január 19. és 24. napjai közötti kórházban tartózkodása alatt élettársa: tanú1 naponta kétszer látogatta meg a felperest akként, hogy a közös lakóhelyükről a Kenézy Gyula Campusra a (UTCA 1) – (UTCA 2) – (UTCA 3) – (UTCA 4) – (ÚT), azaz mintegy 2,1 kilométeres útvonalon egy ismerőstől korábban (haszon)kölcsönbe kapott, gázolajüzemű és 2000 cm³ hengerűrtartalmú személygépjárművel közlekedett. A látogatások alatt a gépjárművet vagy a Campus fizetős parkolójában vagy más, ingyenes parkolóban állította le, mellyel összesen 9600 Ft parkolási költsége merült fel. A Kenézy Gyula Campusról közös lakóhelyükre a (ÚT) – (UTCA 4) – (UTCA 3) – (UTCA 2) – (UTCA 5) – (UTCA 6) – (UTCA 1), azaz mintegy 2,9 kilométeres útvonalon közlekedett. A kórházi látogatásokkal így összesen 2866 Ft üzemanyagköltsége merült fel.

[12] A felperest a kórházból 2023. január 24-én bocsátották otthonába, majd január 24-től február 16-ig napi két órában szorult gondozásra a balesettel okozati összefüggésben. A gondozását január 26-tól február 16-ig is, de „csupán” napi egy órában – hozzátartozóként ingyenesen – tanú1 látta el, mely gondozás értéke 22 000 Ft volt.

[13] tanú1 2023. január 31. és április 25. között négy alkalommal szállította a felperest a baleset során elszenvedett sérülések miatt szükséges kontrollvizsgálatra közös lakóhelyükről a Kenézy Gyula Campusra, majd onnan haza a már említett útvonalakon és gépjárművel úgy, hogy ezekben az esetekben a parkolás – a felperes állapota miatt – mindig a Campus fizetős parkolójában történt. A kontrollvizsgálatok során az utazással összesen 878 Ft üzemanyagköltség és 6400 Ft parkolási költség merült fel.

[14] A felperesnek a baleset során tönkrement a saját tulajdonú, 11 000 Ft értékű munkavédelmi bakancsa és a 9000 Ft értékű munkaruhája. Emellett 2023. január 24. és május 15. között a balesettel okozati összefüggésben, az annak során elszenvedett sérülések miatt kellett vásárolnia saját költségén fájdalomcsillapítókat összesen 168 000 Ft, csonterősítő tablettákat összesen 12 000 Ft, kineziológiai szalagot összesen 8600 Ft, kompressziós pólyát összesen 5000 Ft, járókeretet 12 000 Ft, mankót 4000 Ft és vérhígító injekciókat összesen 7000 Ft értékben.

[15] A baleset üzemi balesetnek való elismerésére figyelemmel a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal a felperesnek 2023. január 19. és május 15. között – a kiszámított bruttó 768 621 Ft-nak a felperesre irányadó családi adókedvezmény miatt teljes egészében megfelelő – nettó 768 621 Ft baleseti táppénzt folyósított. A baleset hiányában a 2023. január 19. és május 15. közötti időszakban a felperes nettó munkabére 1 123 012 Ft lett volna.

[16] A balesetet követően annak lehetséges, az alperesre hátrányos jogkövetkezményei elhárítása/minimalizálása (és a felperes esetében a hamis tartalmú, 2023. január 19-re datált baleset kivizsgálási jegyzőkönyv aláírása) érdekében, „segítségképpen” törvényes képviselő mind a felperes, mind tanú4 felé pénzfizetésre vállalt kötelezettséget, de míg utóbbinak négyöt hónapon keresztül heti 80 000 Ft-ot fizetett meg, addig a felperesnek – a jegyzőkönyv aláírása ellenére – kifizetést egyáltalán nem teljesített. Erre figyelemmel a felperes 2023. március 22-én tájékoztatta a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatalt, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyv nem a tényleges igazságot írja le. Az emiatt megindult hatósági eljárásban meghozott határozatával a kormányhivatal az alperest figyelmeztetésben részesítette, mert nem vizsgálta ki tanú4 munkabalesetének körülményeit.

[17] A felperes a megváltoztatott keresetében 745 960 Ft kártérítés és 10 000 000 Ft sérelemdíj, valamint ezek 2023. január 20. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest

[18] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását.

[19] Az elsőfokú bíróság az 56. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül kártérítés címén 632 735 Ft-ot és sérelemdíj címén 5 000 000 Ft-ot, valamint ezen összegeknek 2023. január 20. napjától járó késedelmi kamatát, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 91 300 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére 7%-ban a felperes, 93%-ban az alperes köteles. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 636 693 Ft le nem rótt eljárási illetéket és 235 426 Ft állam által előlegezett költséget. Megállapította továbbá, hogy 47 923 Ft le nem rótt eljárási illeték és 17 720 Ft állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

[20] Határozatának indokolásában felhívta a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. §-ának (1) bekezdését, mely szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt, továbbá az Mt. 9. §-ának (1) bekezdését, aminek értelmében a munkavállaló és a munkáltató személyiségi jogainak védelmére – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42-54. §-ait kell alkalmazni azzal, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (2) és (3) bekezdései, valamint 2:53. §-a alkalmazásakor e törvény kártérítési felelősségre vonatkozó szabályai az irányadók.

[21] A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény I.1-2. pontjai értelmében a munkáltató kártérítési (és értelemszerűen sérelemdíj-fizetési) felelőssége a munkavállalója egészségkárosodása miatt keletkezett kárért akkor áll fenn, ha az a munkaviszonnyal összefügg. A munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll vagy állt fenn és a munkavállalót ért kár valamilyen formában összefüggésben áll e jogviszonnyal (Kúria Mfv.X.10.043/2020/8.). Az elsődleges vizsgálat eredménye alapján megállapított munkaviszonnyal összefüggés után vizsgálható, hogy a kár okozati összefüggésben van-e a károkozó körülménnyel. Az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha az általános élettapasztalat szerint az adott körülmény alkalmas volt a kár (sérelem), mint eredmény létrehozására.

[22] Az Mt. 166. §-ának (1) bekezdésével a törvény objektív (tárgyi) felelősséget állapít meg arra az esetre, ha a munkáltató a munkaviszonnyal összefüggésben a munkavállalónak kárt okoz. A munkáltató kártérítési felelőssége megállapításának nem feltétele, hogy a károkozó munkáltató magatartása vétkes (felróható) legyen, helytállni köteles akkor is, ha a károkozás nem róható a terhére. A munkáltató ugyanis a munkavállalónak a munkaviszonyból eredő, azzal okozati összefüggésben keletkezett káraiért tartozik kártérítési felelősséggel, hiszen az okozati összefüggés fennállása a károkozó magatartás és a kár között mindenfajta jogi felelősség megállapításának alapvető tényállási eleme (Cséffán József: A munka törvénykönyve és magyarázata, Szegedi Rendezvényszervező Kft., Szeged, 2020. 469., 479-480. o.).

[23] Munkabaleset esetén ugyanakkor a munkavállalónak elegendő a munkaviszonnyal összefüggést bizonyítania, ez önmagában vélelmezhetővé teszi az okozati összefüggést a munkáltató működése és a kereset között (Radnay József: A Magyar Munkajog I. A/253.). Munkabaleset bekövetkeztekor tehát az okozati összefüggés megállapíthatósága általában különös gondot nem is vet fel [Lőrincz György: A munkáltató kártérítési felelőssége. In: Petrovics Zoltán (szerk.): A munka törvénykönyvének magyarázata, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2020. 551. o.].

[24] Az elsőfokú bíróság szerint nem volt vitás, hogy a felek között a baleset napján munkaviszony állt fenn, ahogy az sem, hogy a felperes munkaidőben, munkavégzés közben az állványpalló kettétörése miatt zuhant le a munkaszintről és ennek következtében szenvedett el egészségkárosodást. Mindezek miatt állapította meg, hogy fennáll az alperes kártérítési felelőssége, ami alól az Mt. 166. §-a (2) bekezdésének az alperes által hivatkozott a) és b) pontjai értelmében a munkáltató akkor mentesülhet, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, vagy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

[25] Az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény alapján az a) pont szerinti kimentéshez a három feltételnek együttesen kell fennállnia, bármelyik hiánya kizárja a mentesülést. A munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése, a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés kockázata. Az ellenőrzési kör fogalma alatt minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Ennek értékelése során a baleset közvetlen okát és a balesethez vezető egész munkafolyamatot vizsgálni kell: a munkamódszer megválasztását, az ahhoz biztosított munkaeszközt, a munkavállalói létszámot, szakismeretet, mert ezek biztosítása a munkáltató kötelezettsége, így arra befolyása, ráhatása van (EBH2018. M.20., EBH2016. M.10.). Nem minősül a munkáltató ellenőrzési körén kívül eső oknak a saját alkalmazottainak magatartása (Cséffán József: i.m. 482. o.), már csak a munkáltató ellenőrzési jogára/kötelezettségére figyelemmel sem. A „nem kellett számolnia” feltétel alkalmazásakor a bíróság arról dönt, hogy a munkáltató milyen gondosságot tanúsított, a jogainak gyakorlása és a kötelezettségeinek teljesítése során észszerűen számolhatott-e a károkozó körülmény valószínű bekövetkezésével. Végül a károkozó körülmény nem minősül elháríthatónak, ha a munkáltató átlagos erőfeszítéssel, a technika átlagos eredményeinek felhasználásával nem befolyásolhatta annak keletkezését vagy kiküszöbölését.

[26] Az Mt. 166. §-a (2) bekezdésének b) pontjában írt munkavállalói magatartás pedig akkor vezet a munkáltató felelősség alóli mentesüléséhez, ha a kárt kizárólag a munkavállaló maga okozta, és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt. Ha a kár bekövetkezése nem kizárólag a munkavállaló magatartására vezethető vissza, a munkáltató a felelősség alól nem mentesülhet. A munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása a baleset

bekövetkezésénél nem állapítható meg, ha a munkáltató nem tett eleget az egészséges és biztonságos munkavégzés biztosítására vonatkozó jogszabályi előírásoknak (EBH2019. M.13.).

[27] Az Mt. 167. §-ának (1) és (2) bekezdései szerint a munkáltató a munkavállaló teljes kárát köteles megtéríteni. Nem kell megtéríteni azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása okozott vagy amely abból származott, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

[28] Az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény alapján az Mt. 167. §-ának (1) bekezdése nem összecszerúségi, hanem a felelősség jogalapját rendező szabály, ennek alapján arról kell dönten, hogy miként alakul a felelősség terjedelme, amely lehet részbeni is (százalékos megosztás), illetve mentesülést eredményező. Az előreláthatóság mércéje az „azonos helyzetben lévő ésszerű személy” (munkáltató), akinek nem a pontos kárösszeget, hanem a kár nagyságrendjét és fajtáját kell előre látnia.

[29] Az Mt. 167. §-ának (2) bekezdésben írt kármegosztás arányát a munkavállaló vétkes közrehatása, ennek kisebb vagy nagyobb súlya alapján kell meghatározni. Emellett fel kell tárn, hogy a munkáltató vétkes magatartása mennyiben járult hozzá a kár bekövetkezéséhez (a vétkességre tekintet nélküli felelősségi alakzat mögött nyilvánvalóan fellelhető a munkáltató valamely mulasztása vagy egyéb vétkes magatartása, pl. eltűri a szabálytalan munkahelyi gyakorlat alkalmazását, hiányzik a termelőeszköz megfelelő védelmi berendezése stb.).

[30] A kárfelelősség alóli teljes vagy részleges mentesülést lehetővé tevő, előzőekben hivatkozott anyagi jogszabályok, valamint az azok részletesen ismertetett irányadó tartalma és a lefolytatott bizonyítás eredménye fényében a perbeli esetre az alábbi következtetéseket vont le még le:

[31] Az alperes az ellenkérelmében csak állította, hogy a felperes rendszeres munkavédelmi oktatásban részesült; ehhez képest mindössze egy munkavédelmi oktatási naplót csatolt be (8/A/2.). Az azon feltüntetett 2022. május 19-i időpont előtti oktatás bizonyítottsága hiányában a napló nyilvánvalóan valótlanul rögzíti, hogy a felperes esetében ismétlődő oktatásról van szó: ismételni ugyanis csak azt lehet, ami legalább egyszer már megtörtént. Emellett sem az alperes(i ügyvezetők), sem tanú2 tanú nem említette, hogy a magasban végzett munkához használt állványzatok közötti terület áthidalásának szabályaira vonatkozó konkrét tájékoztatás elhangzott volna azon az oktatáson, amelyen az egy óra időtartam miatt úgyis csak a legfontosabb dolgokról lehetett szó [az alperes munkavédelmi szabályzata önmagában – tartalomjegyzék nélkül – 186 oldal terjedelmű (8/A/4.), továbbá a 4/2002. (II. 20.) SzCsM–EüM együttes rendelet is igen széleskörű és részletes szabályokat rögzít], gyakorlati oktatás pedig tanú2 részéről egyáltalán nem is volt. A napló hiteltelenségére utal továbbá, hogy bár azon résztvevőként fel van tüntetve tanú5 is, ő azonban azon az egyórás oktatáson valójában nem volt ott.

[32] A segédmunkásként foglalkoztatott felperes tehát biztosan nem az alperesi munkavédelmi oktatás(ok)on elsajátított stabil és alapos elméleti és/vagy gyakorlati tudás, ismeretek birtokában végezte munkáját 2023. január 19. előtt sem, hanem sokkal inkább kizárólag a közvetlen munkairányítói, azaz tanú5 és tanú6 utasításai szerint – ahogy azt a munkaköri leírásában (14/A/1.) is megerősítetten az alperes elvárta tőle.

[33] Az első és második épületrész fedélszerkezetének építésével kapcsolatban az alperes szintén valótlanul állította, hogy azoknál a szerinte biztonságot nyújtó 10x15 centiméteres gerendák voltak a dokatáblák alatt. A felperes mellett a szóban lévő feladatokban részt vevő tanú4 és a kijelölt munkairányító tanú6 ugyanis egyértelműen kijelentették, hogy az áthidalás

mindkét esetben állványpallóval és dokatáblával történt, s ahonnan a felperes leesett, ott mindig is állványpalló volt a dokalemezek alatt, ahogy utóbb már tanú5 is úgy emlékezett: „lehet, hogy valóban ugyanezen a munkaszinten az első két fázisnál is állványpalló volt a dokalemezek alatt”; tehette ezt azért is, mert törvényes képviselő mellett ő maga is látta ezt a megoldást.

[34] Nem is kellett ennek az áthidalási technikának bármilyen kételyt ébreszteni a felperesben, mert azt még az oktatást tartó tanú2 is tökéletesnek, a munkavédelmi szabályoknak megfelelőnek – és nem az általános élettapasztalattal kirívóan szembemenőnek – tartotta. Azt a felperes által állított tény, hogy tanú6 utasításának megfelelően 2023. január 19-én is a korábban használt állványpallókat kellett azonos módszerrel felrakni az áthidaláshoz, tanú2, tanú5, tanú4 és tanú7 vallomása is alátámasztotta. Nyilván a felrakást követően ezért is találta az áthidalást ekkor is jónak tanú6, és ezért nincs annak jelentősége, hogy ekkor rendelkezésre álltak-e 10x15 centiméteres gerendák vagy sem.

[35] 2023. január 19-én délelőtt tehát – ahogy korábban is – a felperes (és két munkatársa) az építésvezető és a közvetlen munkairányító utasításainak és elvárásainak, az e körben kialakult munkáltatói gyakorlatnak maradéktalanul megfelelően építette meg a fémállványok közötti áthidalást, hiánytalanul eleget téve ezzel nem csak a munkaköri leírásában, hanem az Mt. 52. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt kötelezettségének is.

[36] Az alperesnek (és főleg (ÜGYVEZETŐ) ügyvezetőnek) azt a perben már következetesen hangoztatott álláspontját, mely szerint ez az áthidalási technika munkavédelmi szempontból szabálytalan és hibás, egyrészt alátámasztotta tanú5 is, másrészt a felperes a perben egyszer sem vonta kétségbe, már csak azért sem, mert e körben a kellő szakértelemmel saját bevallása szerint sem rendelkezik. Az alperes az előbb említett – és a felperes által sem vitatott – nyilatkozatával valójában tehát azt állította: az általa arra hatáskörrel felruházott munkavállalója (tanú6) 2023. január 19-én (is) szabálytalan és balesetveszélyes munkavégzésre utasította a felperest, tanú6 munkahelyi felettesei (tanú5, törvényes képviselő, (ÜGYVEZETŐ)) pedig folyamatosan elmulasztották az ő munkáját érintő hatékony ellenőrzési kötelezettségüket. Annak, hogy tanú6 mindezt saját elgondolásból vagy az ő munkahelyi felettesei kifejezett utasítására/jóváhagyásával tette-e, a perben nem volt jelentősége.

[37] A munkáltatói felelősség ugyanis objektív jellegű, ezért ilyen esetben és ilyen relációban a munkáltató felel a balesetet ténylegesen előidéző, kárt okozó munkavállaló magatartásáért (Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.892/2006/6.), a munkatárs nem megfelelő munkavégzése tehát a munkáltató terhére értékelendő (BH2014. 55.), ahogy értelemszerűen a munkáltató ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása is. Emellett hangsúlyozta, hogy ha a munkáltató a munkavállalót szabálytalan műveletre tanítja be, az így betanított munkát végző személy magatartása nem minősülhet vétkesnek (EBH2002. 789.). A munkáltató köteles ugyanis a munkavégzést szabályszerűen megszervezni: a rossz munkaszervezés, az eltűrt szabálytalan gyakorlat nem minősül a munkavállaló vétkes közrehatásának (Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.614/2007/3.). Nem értékelhető a munkavállaló terhére a munkavégzésre kialakított és a munkáltató által eltűrt olyan gyakorlat, amely utóbb a munkahelyi balesetet előidézte (EBH2006. 1537., BH2003. 170.).

[38] Az előzőekben írtakból következően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy valótlan tartalmú a balesetkivizsgálási jegyzőkönyv és a hatósághoz benyújtott munkabaleseti jegyzőkönyv, és nemcsak a perbeli baleset kiváltó oka („figyelmetlenség”, „mellélépett”), de a hevederhasználat szükségessége körében is, hiszen (TANÚ 2) és tanú5 tanúk szerint „a heveder használata tehát nem volt muszáj”, „az úgynevezett heveder, a beülő használata nem volt indokolt”.

[39] A „miért ment fel a munkaszintre a felperes tanú⁴ mellé” kérdéskörben tanú⁶ – a baleset kivizsgálási jegyzőkönyvben e körben írtakkal és a felperes munkaköri leírásával összhangban, mely utóbbi szerint a felperesnek nem önállóan gondolkodnia kellett, hanem más mellett a brigádvezető utasításait végrehajtania – úgy nyilatkozott, hogy ő dönti el, hogy egy segédmunkás mit csinál ott az építkezésen, a tetőnek pedig minél hamarabb készen kellett lennie. Ehhez képest a tanú azt is mondta, hogy a felperes mégis „önszántából ment fel”, „máskor szerintem nem volt ezen a munkaszinten egyszerre két ember”, „ha ezt látom, akkor a felperesnek azt mondtam volna, hogy ne menjen oda fel”. Ez utóbbiak nyilvánvalóan csupán utólagos felelősségváró vallomások, hiszen nemcsak a felperes, hanem tanú⁴ és tanú⁷ is félreérthetetlenül elmondta: korábban „ugyanezen a munkaszinten ugyanúgy ketten voltunk fenn a felperessel”, mert „a felperesnek is ott kellett lennie, hiszen neki fognia kellett a fát”, „volt olyan, hogy nem egy ember volt fent, hanem például felment a dolgozón kívül más ember is arra a munkaszintre”; a motoros fűrészt pedig értelemszerűen ott és akkor kellett megpróbálni beindítani.

[40] Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem munkavédelmi szakkérdés annak eldöntése, hogy a felperes megtartotta-e a munkavédelmi szabályokat; a rendelkezésre álló adatok alapján aggálytalanul el tudta dönteni, hogy az előzőekben kifejtettek szerint – szemben az alperessel – igen. Ezért munkavédelmi szakértő kirendelését, a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelennek tartotta, ekként mellőzte [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 276. §-ának (5) bekezdése].

[41] A fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes kártérítési felelőssége és sérelemdíj-fizetési kötelezettsége – bár azt részben jogszerű, részben jogszerűtlen eszközökkel (pl. a munkavédelmi oktatás megtörténtének valótlan igazolása, az ittas tanú⁴ helyszínről elengedése, a részben valótlan tartalmú balesetkivizsgálási és munkabaleseti jegyzőkönyv kiállítása) is megpróbálta hátrítani – az Mt. 166. §-ának (1) bekezdése alapján fennáll, az alól pedig az őt a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése alapján terhelő kötelezettség ellenére részben sem tudta kimenteni magát, így az állapítható meg: a károkozó körülmény az ellenőrzési körébe tartozott (azzal számolnia is kellett és annak bekövetkezése elkerülhető, a kár elhárítható volt); a kárt részben sem a felperes elháríthatatlan magatartása okozta; a kár bekövetkezése, annak nagyságrendje és fajtája a károkozás idején előrelátható volt; vétkes felperesi magatartásról pedig szó sem lehet.

[42] A balesettel összefüggésben érvényesített vagyoni károkat illetően kifejtette: arra a felek helyesen hivatkoztak, hogy a felperes önállóan is érvényesíthette az élettársánál felmerült károkat [a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összecszerúségének egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény].

[43] A hat nap kórházi tartózkodás alatti napi kétszeri látogatás üzemanyagköltsége és parkolási díja körében a felperes az őt terhelő kötelezettségnek részben tudott eleget tenni. A tanú¹ tanú által elmondott útvonalak valóban a legrövidebbek és kb. 2,1 kilométer, illetve kb. 2,9 kilométer hosszúak (<https://www.google.hu/maps>), azaz a tizenkét fordulóban megtett táv összesen kb. 60 kilométer. A használt gépjármű fogyasztási normája 6,7 liter/100 kilométer [a közúti gépjárművek, az egyes mezőgazdasági, erdészeti és halászati erőgépek üzemanyag- és kenőanyag-fogyasztásának igazolás nélkül elszámolható mértékéről szóló 60/1992. (IV. 1.) Korm. rendelet 4. §-a (3) bekezdésének b) pontja], a 2023 januári NAV gázolajár pedig 713 forint/liter volt (<https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/uzemanyag/2023-ban-alkalmazhato-uzemanyagarak>): így a felmerült üzemanyagköltség 2866 Ft. A parkolás körében ezekben az esetekben az elsőfokú bíróság – tanú¹ vallomására figyelemmel – hat alkalmat tekintett fizetésnek (és hatot ingyenesnek), a látogatások két órában elfogadható tartamára és a Debreceni Egyetem telephelyeire történő behajtás és a parkolás rendjéről szóló szabályzatára

(<https://klinikaikozpont.unideb.hu/dijszabas>) figyelemmel így a felmerült parkolási díj 9600 Ft.

[44] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő az egészségügyi és más releváns dokumentációt figyelembe vevő, a felperes személyes vizsgálatán is alapuló, belső ellentmondásoktól mentes, kellően indokolt, a Pp. 316. §-ának (1) bekezdésében felsorolt hibák egyikében sem szenvedő, ezért aggálytalan és az ítékezés alapjául szolgáló kiegészített szakvéleményében a felperes gondozását 2023. január 24-től február 16-ig tartotta a perbeli balesettel összefüggésben indokoltnak, így e körben a felperest megillető összeg a január 26. és február 16. közötti huszonkét napra [és a kereseti kérelemhez kötöttség Pp. 342. §-ának (1) bekezdésében rögzített elvére is figyelemmel] 22 000 Ft szem előtt tartva azt is, hogy a gondozást a hozzátartozók díjazás nélkül végzik a családi kapcsolat miatt, ami nem értékelhető a munkáltató javára, mivel e tevékenységeket nem rá tekintettel, hanem a munkavállalóra és az erkölcsi kötelékre figyelemmel vállalják (EBD2013. M.3.).

[45] A szakvélemény szerint a baleset során elszenvedett sérülés miatt szükségessé vált kontrollvizsgálatokon megjelenés üzemanyagköltsége tanúl tanúvallomása alapján és a már említett számítási módúval (de a 4. sorszámú irat benyújtásának időpontjára és a szakvéleményben írtakra tekintettel a 2023. január-április közötti átlag üzemanyaggal kalkulálva) összesen 878 forint, míg az itt teljeskörűen indokolt négyszeri fizetős parkolás díja (a szabályzatra is figyelemmel) 6400 Ft volt.

[46] Az igazságügyi orvosszakértő megállapította a szakvéleményében, hogy a felperesnek a balesettel okozati összefüggésben, az annak során elszenvedett sérülései miatt volt szüksége összesen 216 600 Ft értékű gyógyszerre és egészségügyi, a munkavédelmi bakancsban és a munkaruhában bekövetkezett összesen 20 000 Ft kár pedig összecszerülésében nem volt vitás.

[47] Az alperes tévesen állította, hogy a felperes ne vette volna igénybe a családi adókedvezményt a baleseti táppénzen felül, hiszen az egészségbiztosítási pénzbeli ellátások adóköteles jövedelemnek minősülnek, a felperes tehát pont azért részesült a neki megállapított napi bruttó összeggel megegyező nettó baleseti táppénzben (24/F/1. sorszám alatti irat), mert a hatóság figyelembe vette az őt megillető adókedvezményt. Mindebből okszerűen következett, hogy a felperes tényleges jövedelemkiesése – amit részére az alperesnek kártérítésként meg kell fizetnie – a szóban lévő időszakban az alperes által állított nettó 1 123 012 Ft (14/A/3. sorszám alatti táblázat) és a megkapott nettó 768 621 Ft különbözete, azaz nettó 354 391 Ft.

[48] A sérelemdíj iránti igény tekintetében a jogellenesség alapja a személyhez fűződő jog megsértése, jelen esetben az Mt. 9. §-a folytán alkalmazandó Ptk. 2:43. §-ának a) pontjában írt testi épség és egészség megsértése. A sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.387/2015/3.).

[49] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[50] Amint arra a Debreceni Ítéltábla az Mf.I.50.036/2022/7. számú ítéletében is rámutatott, a jogsértés súlyával kapcsolatos jogirodalmi álláspont szerint a jogsértés súlya annak megítélését jelenti, hogy a jogsértő mennyire távolodott el a társadalom által elvárt, elfogadott, de legalábbis tolerált magatartásformától (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2015. 834. o.).

[51] Az Mt. 51. §-ának (4) bekezdésében írtak feltétlen és folyamatos teljesítése (ahogy az az Mt. 29. címéből is kitűnik) a munkáltató alapvető kötelezettsége, ennek elmulasztása tehát értelemszerűen súlyos jogsértésnek minősül figyelemmel arra is, hogy a munkaviszony – szemben például egy szerződésen kívüli károkozás során beálló kárkötelmi viszonytal – ún. tartamjogviszony, amelyben a felek kölcsönös együttműködése és a munkaviszonyra vonatkozó szabályban – az Mt. 13. §-ában – meghatározott magatartási kötelezettségeik minél teljesebb, pontosabb és hatékonyabb teljesítése különös jelentőségű. A szóban lévő alapvető kötelezettség megszegése, figyelmen kívül hagyása így nyilvánvalóan a társadalom által elvárt, elfogadott normákat kirívóan sértő magatartás. Mindezeknek a körülményeknek viszont így együttesen meg kell jelenniük a munkáltatóval szemben a munkaviszonnyal összefüggésben a munkavállalók által elszenvedett személyiségi jogsértések miatt érvényesített sérelemdíjak mértékében is, azaz a perbelihez hasonló esetekben indokolt az általánoshoz képest magasabb összegű sérelemdíj megállapítása.

[52] Az ismétlődő jelleg kapcsán az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy a balesetet megelőzően a munkavállalóknak ugyanezt a megoldást kellett alkalmazniuk legalább kétszer (az első és második épületrészen végzett munkafolyamatnál): így csupán a véletlennek köszönhető, hogy korábban nem történt baleset (ahogy az is, hogy a perbeli esetben a motoros fűrész még nem indult be és nem úgy zuhant le a felperessel és tanúval együtt).

[53] A felróhatóság mértéke tekintetében a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdésében írtakból indult ki, mely szerint ha a törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. E követelményt fogalmazza meg a munkaszerződés teljesítése, így a munkavégzéshez szükséges feltételek biztosítása kapcsán [Mt. 51. §-ának (1) és (4) bekezdései] az Mt. 6. §-ának (1) bekezdése is.

[54] Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése nem a vétkesség mértéke (szándékosság, súlyos vagy enyhe gondatlanság), hanem a felróhatóság mértéke kifejezést használja. A bíróságnak a felróhatóság mértéke vizsgálatánál nem a szándékosság-gondatlanság koordináta-rendszerében kell gondolkodnia, s nem a helyesnek tűnő jelző (például „alacsony”, „magas”, „rendkívül magas” stb.) megtalálására, hanem annak tartalommal való megtöltésére kell elsősorban koncentrálnia, azaz „az illető konkrét helyzetben általában elvárható magatartás alapján a különös síkját” (Eörsi Gyula: Kötelmi jog. Általános Rész, Nemzeti Tankönyvkiadó, 25. kiadás változatlan utánnomása. Budapest, 2010. 279. o.) kell vizsgálat tárgyává tennie (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.407/2021/4.). A felróhatóság mértékének a megítélése nem egyszerűsíthető le a helyes vagy helyesnek vélt jelző/jelzős szerkezet megválasztására, de a káreseményben való közrehatás %-os mértékű kifejezésére sem, az a fogalom konkrét tényállásra vetített tartalommal való megtöltését igényli. A felróhatóság mértékével kapcsolatban a bíróság a mérték főnév egyik jelentését hívta fel, amely szerint a mérték „eszmei, erkölcsi megítélés alapja. Szigorú mértékkel mér. / Átlagos követelmény. Megüti a mértéket.” [Juhász József és tsai (szerk.): Magyar értelmező kéziszótár L-Zs. Változatlan utánnomása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001. 950. o.] azzal, hogy a mérték nemcsak eszmei, erkölcsi, hanem jogi megítélés alapja is lehet (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.316/2020/4.).

[55] Így az értékelés egyik szempontja lehet, hogy a munkáltató mulasztásának, kötelezettségzegésének mivel járó, milyen súlyú következményei voltak, márpedig a felperes összesen 15%-os üzemi baleseti eredetű egészségkárosodást szenvedett, a szakértői véleménnyel megfelelően alátámasztottan a tényállásban írt mozgásszervi állapota kialakultnak, véglegesnek tekinthető, teherbíró képessége csökkent, nehéz fizikai munkavégzésre gyakorlatilag képtelenné vált (a felperes által utóbb vállalt munkák ilyenek szakértői szempontból sem tekinthetők).

[56] Az elsőfokú bíróság a jogsértésnek a felperesre és a környezetére gyakorolt hatásával kapcsolatban kiemelte, hogy e körben továbbra is irányadó és alkalmazandó az ítélkezési gyakorlat által a nem vagyoni kártérítés kapcsán kidolgozott szempontrendszer, amely szerint a személyiséget ért nem vagyoni sérelem kifejeződhet: mozgáskorlátozottságban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavarában (testi változások); személyiségzavarban, pszichikai fájdalomban, kisebbségi vagy megalázottsági érzés kialakulásában, lelki válságban stb. (lelki változások); a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában (környezeti hatások) [Petrik Ferenc: Sérelemdíj, In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári Jog - Kommentár a gyakorlat számára (a 2013. évi V. tv., az új Ptk. kommentárja). I. kötet. Második könyv, harmadik rész. Budapest, 2013. 101. o., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.256/2019/4., Pf.I.20.301/2019/4.].

[57] A nem vagyoni sérelmek egy részének a jogsértésre visszavezethető bekövetkezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényen (régi Ptk.) alapuló bírói gyakorlat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 163. §-a (3) bekezdésének első mondatában foglaltakat alkalmazva köztudomású tényként bizonyítottanak fogadja el (BDT2012. 2766., BDT2012. 2610. és BDT2007. 1599. Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.555/2013/4., Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.655/2017/4.), a jogalkotó pedig ezt a bírói gyakorlat által kidolgozott ún. köztudomás-doktrínát tulajdonképpen jogszabályi szintre emelte akkor, amikor a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdésében kimondta, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

[58] A sérelemdíjjal szembeni követelmény, hogy az alanyi jognak védelmet nyújtson, egyúttal a jogsértőket visszatartsa a sérelmet okozó magatartástól. A sérelemdíjjal elérni kívánt vagyoni elégtétel tágabb kategória, mint a kompenzáció, mert az a sérelmet szenvedett félben a jogsértő magatartás miatt elszenvedett hiányérzeten, veszteségérzésen túl magában foglalja a jogsértés társadalmi elítélését is (PJD2016.2.). Emellett a sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelemmel kell lenni a jogsértés tárgyi súlyára és ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, mert a sérelemdíjban a társadalom rosszállása is kifejezésre kell, hogy jusson, de megfelelő visszatartó erővel is kell bírnia (Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.779/2016/3/II.). A sérelemdíj megfizetése iránti perekben változatlanul alkalmazandó a nem vagyoni kártérítés ítélkezési gyakorlatában többségivé vált megközelítés, amely szerint azt kell megítélni, hogy a bekövetkezett eredmény adekvát, jogilag releváns oksági kapcsolatban áll-e az alperesnek betudható jogellenes magatartással. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint az ok akkor tekinthető relevánsnak, ha az események rendszerinti lefolyása mellett – az általános tapasztalat szerint – alkalmas az eredmény létrehozására (Kúria Pfv.I.22.201/2017/7., BDT2013. 2841., BDT2016. 3510.; Kúria Pfv.III.20.018/2015/6., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.030/2012/8., Győri Ítéltábla Pf.II.20.178/2017/4., Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.328/2016/3.).

[59] A sérelemdíj összege kapcsán egészségsérelem esetén a káreseménykori értékviszonyok, az egészségsérelem előtti egészségi állapot, a munkaképesség, a károsult életkora, a hátrányok végleges vagy átmeneti jellege, a jövőben lehetséges pozitív vagy negatív változások, a családi körülményekben történő változások, beszűkült életlehetőségek, a károsult önellátási képessége értékelendők (Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.268/2020/8.). Az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása érdekében ugyanakkor elvárható, hogy a közel azonos időszakban bekövetkezett hasonló káresemény által okozott hátrányok után megítélt nem vagyoni kártérítések (sérelemdíjak) összege ne térjen el egymástól kirívóan, azonban a hátrányoknak az egyénre gyakorolt hatása, életének további alakulása függ a személyiségétől, az adott ügy egyedi körülményeitől (Kúria Mfv.I.10.207/2019/5.). A sérelemdíj összegének meghatározásánál tehát figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlatra, a más, összehasonlításra

alkalmas ügyekben hozott döntésekre is. Ezeket azonban nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű kompenzáció megállapítására. Minden eset más és más, nagyon hasonló tényállások mellett is lehetnek olyan különbségek az ügyek között, amelyek eltérő döntés meghozatalát indokolják. Az egyedi ügyekben hozott döntés azonban nem köti a bíróságot (Kúria Pfv.III.21.018/2020/5., Pfv.III.20.279/2018/4.).

[60] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékének meghatározásakor figyelemmel volt a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.540/2014/11., a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.761/2016/5. és Pf.21.273/2013/5. számú, még nem vagyoni kártérítés tárgyában hozott, valamint a Kúria Mfv.X.10.052/2021/5., Mfv.X.10.115/2020/7. (BH2021. 143.), Mfv.X.10.153/2020/4., Mfv.I.10.027/2019/9., a Debreceni Ítéltábla korábban említett Mf.I.50.036/2022/7. és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.134/2019/6. számú, már sérelemdíj megfizetésére kötelező döntéseire, s az előzőekben részletesen kifejtetteket is szem előtt tartva, az ismertetett szempontok alapján 5 000 000 Ft sérelemdíjat tartott olyannak, mint ami megfelel a sérelem bekövetkeztekor értékviszonyok mellett a jogintézménnyel elérni kívánt valamennyi fentebb írt célnak. Itt is utalt arra, hogy a sérelemdíjnak ki kell fejeznie egyfajta büntető jelleget és az preventív célt is szolgál, nevezetesen, hogy a munkáltatók a jövőben tartózkodjanak a hasonló jellegű kötelezettségszegések elkövetésétől.

[61] Az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét a Pp. 512. §-ának (2) bekezdése értelmében az eredeti kereset szerint 11 410 272 Ft-ban állapította meg, ezért a felperest a neki megítélt összegre és – miután a követelt sérelemdíj nem volt nyilvánvalóan túlzott – a Pp. 83. §-ának (3) bekezdésére is figyelemmel 93%-ban (10 632 735 : 11 410 272), az alperest pedig 7%-ban tekintette pernyertesnek.

[62] Az alperes teljes pernyertessége esetén a jelen perben még alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-A (1) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 1 304 290 Ft ügyvédi munkadíjból álló perköltségre tarthatott volna igényt, a pernyertességéhez igazodó összeg ezért 91 300 Ft volt; ezt köteles a perköltségigényt nem érvényesítő felperes perköltség címén megfizetni az alperesnek a – valódi tárgyi keresethalmazat miatt e körben alkalmazható – Pp. 83. §-ának (2) bekezdése értelmében.

[63] A pernyertesség-pervesztesség arányainak szem előtt tartásával az elsőfokú bíróság a Pp. 101. §-ának (3) bekezdése szerint eljárva – a díj összegének meghatározása nélkül, a Pp. 102. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával – megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvédi díjának viselésére 7%-ban köteles a felperes, míg 93%-ban az alperes.

[64] Megállapította, hogy a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta [a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja] miatt meg nem fizetett, a pertárgyérték és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. §-a (1) bekezdésének – a jelen perben még irányadó – a) pontja szerint számított 684 616 Ft eljárási illetékből, valamint az állam által előlegezett 253 146 Ft költségből az alperes 93%-ot köteles megfizetni a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján az állam javára a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdéseiben írt részletszabályokat is szem előtt tartva; a fennmaradó 7% eljárási illeték és állam által előlegezett költség pedig a felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény miatt a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján marad az állam terhén.

[65] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a marasztalás összegének 1 500 000 Ft-ra mérséklését,

harmadlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára. Perköltségre a csatolt költségjegyzék szerint tartott igényt azzal, hogy a jogi képviselője áfa körbe tartozik.

[66] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben iratellenes, részben a bizonyítékok összevetésével ellentétes eredményre vezet. Az indokolás azt rögzíti, hogy a felperes segéd munkás munkakörben került alkalmazásra, ám a felperes saját elmondása szerint – amelyet egyébként a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal rögzített – betanított ácsként dolgozott; a jegyzőkönyv az iratoknál elfekszik. Az elsőfokú bíróság tényállásként rögzítette, hogy a felperes nem részesült magasban végzett munkához használt állványzatok közötti terület áthidalásának szabályaira is kiterjedő munkavédelmi oktatásban. Ez iratellenes, mert tanú2 tanú a 24. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldalán kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az oktatás minden esetben kiterjedt a 4/2002 ESZCSM-EÜM rendelet fontosabb rendelkezéseire. A tanú azt is nyilatkozta, hogy január 20. napján közről megnézte a kialakított munkaszintet és azzal kapcsolatosan nem volt kifogása, továbbá akkor ő ott gerendákra helyezett dokatáblákat látott.

[67] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint tanú6 brigádvezető kijelölt munkairányító utasításának megfelelően és tanú5 építésvezető, valamint törvényes képviselő ügyvezető tudtával és jóváhagyásával került sor a fém állványzat közötti terület rész áthidalására. Ehhez képest tanú5 úgy nyilatkozott (26. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldala), hogy az állványon az áthidalás aznap délelőtti megépítésének feladata (TANÚ 6) re lett kiosztva, ő volt jogosult azt megmondani, hogyan történjen az. Ezt megelőzően a tanú úgy nyilatkozott, hogy aznap reggel a fém állványzat már készen volt, meg volt építve, azt előző nap át is vette, még aznap reggel is felment és megnézte. Miután az állványzatot megnézte reggel újra, lejött, ment a munkaterületen egyéb helyre. Erre a helyszínre már akkor ment vissza, amikor a felperes leesett. Ebből következően az építésvezető nem is hagyhatta jóvá a munkaszint ilyen módon való kialakítását. Ugyancsak az építésvezető nyilatkozott, hogy a felperes mind a két fázisú tetőnél ezt megelőzően részt vett, illetve azt is egyértelműsítette, hogy az első két fázisnál az áthidalás gerendával volt megoldva. A tanú kifejezetten felhívta a munkavállaló figyelmét, hogy az állványzatot ugyanúgy csinálják meg, mint a csatolt rajz szerint, mint az első kettőt, azokon pedig gerenda volt.

[68] tanú4 tanú kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a baleset előtt kb. két felest ihatott meg, amiből következően egyáltalán nem biztos, hogy a tanúvallomása vonatkozásában minden tényre és körülményre pontosan emlékezett, így az is vitathatóvá válik, hogy miként emlékszik vissza a munkaszint kialakítására. Ezt támasztja alá tanú6 tanúvallomása is, aki úgy nyilatkozott, hogy az azonos munkaszinten az első és második fázisú tetőépítésnél gerenda volt a dokatáblák alatt. Ismételt kérdésre is ezt a nyilatkozatát erősítette meg, és csak a sokadik kérdésre változtatott az álláspontján, majd további kérdés feltétele után eredeti nyilatkozatát tartotta fent, nevezetesen, hogy gerenda volt a dokalemezek alatt ezen a szinten korábban, majd ezt ismételten megváltoztatta, ilyen módon pedig nem is értékelhető a nyilatkozata.

[69] tanú8 tanú egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az egyes-kettes fázisú tetőépítésnél gerendák voltak a dokatábla alatt. Eppen tanú8 tanúvallomása az, amelyik magyarázatot ad a szabálytalan műveletre, amelyet a felperes és tanú4 végeztek, hiszen úgy nyilatkozott, hogy a felperes és (TANÚ 4) dönthettek úgy, hogy állványpallót használnak; ha sikerül, akkor jó lett volna, mert egyszerűbb és gyorsabb volt, de nem így történt.

[70] Az alperes által alkalmazott gyakorlattal teljesen ellentétes volt ez a kialakítás, hiszen az áthidalást soha nem pallódeszkákkal, hanem gerendákkal végezték mindig is. Az Mt. 166. §-a (2) bekezdésének a) pontja mentesülési okként az ellenőrzési kör vizsgálatára hívja fel a mentesülni kívánó felet, illetve jogvita esetén a bíróságot. Az ellenőrzési kör megállapítása

nem jogkérdés, az minden esetben széles körű bizonyítást követően állapítható meg. Ebből következően szakértői bizonyítást kellett volna lefolytatni, másrészt vizsgálat tárgyává kellett volna tenni, hogy rendelkezésre álltak-e a megfelelő eszközök arra, hogy a felperes és tanú4 az előzetes utasításoknak megfelelően építsék meg a munkaszintet. A Kúria ezt az álláspontot egyébként az Mfv.I.10.419/2015/7. számú ítéletében egyértelműen kifejtette. A felperes oldalán az állapítható meg, hogy az utasításokkal ellentétesen és a korábban kialakult gyakorlattal szemben építette meg a munkaszintet, amely a baleset kiváltó oka volt.

[71] Megállapítható többek között a Kormányhivatal (ÜGYIRAT) számú jegyzőkönyvéből, hogy a két érintett munkavállaló felelőtlenül, s nem a kellő gondossággal és minőségben készítette el a munkaszintet, aminek értékelése elmaradt az elsőfokú bíróság részéről. A 26. sorszámu jegyzőkönyv 12. oldalán úgy nyilatkozott tanú6, hogy neki meg kellett volna néznie ezt az áthidalást, mielőtt arra rámegy bárki, de neki nem szóltak; ebből is az következik, hogy a felperes megsértette az Mt. 52. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írtakat.

[72] A BH+2015.5.222. számú eseti döntés elvi tartalma értelmében a munkavállalóra terhesebb kármegosztási arány megállapítását megalapozza az, hogy a sérült munkavállaló a balesete bekövetkezésében vétkes magatartásával közrehatott, amikor a munkafeladat végrehajtása során az üzemeltetési előírás, a balesetelhárítási szabályok, az oktatási segédanyag rendelkezéseivel és az élettapasztalattal is kirívóan ellentétesen járt el. A BH+2015.12.531. számú eseti döntés elvi tartalma szerint a munkáltató a teljes kártérítési felelősség alól kármegosztásra hivatkozással nem mentesülhetett, mert nem bizonyította a munkavállaló vétkes közrehatását a baleset bekövetkezésében. A contrario, a jelen perben az alperes kétséget kizáróan bizonyította a felperes vétkes közrehatását, így az elsőfokú bíróság jogszabálysértően mellőzte az Mt. 166-167. §-aiban szabályozott kármegosztást. A BH2023.2.42. számú eseti döntés elvi tartalmának I. pontja szerint a megfelelő munkaeszköz biztosítása a munkáltató feladata. Ennek hiányában a munkáltató eredményesen nem hivatkozhat a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartására. Az alperes álláspontja szerint biztosította a megfelelő munkaeszközöket, így eleget tett a munkavédelmi kötelezettségeinek. A BH+2009.8.374. számú eseti döntés elvi tartalma szerint, ha a munkavállaló az általános élettapasztalatot gondatlanul figyelmen kívül hagyva a mozgó gépbe nyúlt, a kármegosztás alkalmazása indokolt volt. A felperes az általános élettapasztalattal is szembe ment, amikor egyébként a rendelkezésre álló anyagokból, de nem az általa birtokolt ismereteknek megfelelően építette meg a munkaszintet.

[73] Az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés mértékét is vitatta az alperes, ugyanis a felperes nem igazolta a dologi kárait a munkavédelmi bakancs, a munkaruhája, a fájdalomcsillapító, a csonterősítő tabletták és a kineziológiai szalag vonatkozásában, illetőleg az sem állapítható meg az elsőfokú bíróság ítéletéből, hogyan számította ki a felperes elmaradt jövedelmét 1 123 012 Ft összegben.

[74] Az elsőfokú bíróság a kártérítés és a sérelemdíj mértékének megállapítása körében nem vette figyelembe a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztását, ahogy azt sem értékelte kellő súllyal, hogy a felperes már a baleset bekövetkezését követően folyamatosan dolgozott, igazolva azt, hogy egyébként az orvosszakértő által megállapított károsodás mértéke vitatható.

[75] A sérelemdíj jelentős mértékben eltúlzott különös tekintettel arra is, hogy a felperes nem tett meg mindent az őt ért személyiségi jogsérelem hatásainak csökkentése érdekében, így az orvosilag indokolt újabb műtéti beavatkozástól elzárkózott. Itt hivatkozott a BH+2013.5.212. számú eseti döntésre, mely szerint a munkavállaló a munkahelyi balesetét követően az elszenvedett kézsérülésével késedelmesen fordult orvoshoz, ez a gyógyulását hátráltatta, amely körülmény kármegosztás alkalmazását alapozta meg.

[76] A sérelemdíj azért is eltúlzott, mert a felperes mindösszesen 15 %-os üzemi baleseti eredetű egészségkárosodást szenvedett el. Ezzel legfeljebb 1 500 000 Ft sérelemdíj állna arányban. A BH2009.4.123. számú eseti döntés szerint 24 éves korban, 67%-os munkaképesség-csökkenést okozó munkahelyi balesetnél munkavállalói közrehatás alapján a munkáltatóra terhesebb 25-75%-os kármegosztás alkalmazásával a nem vagyoni kártérítés címén 10 millió forint megfizetése iránti kereset alapján 7 millió forintban való marasztalás a törvénynek megfelel. A Kúria Mfv.10.049/2022/5. számú precedensképes határozatának elvi tartalma alapján a sérelemdíj összegének megállapításánál értékelni kell a maradandó egészségkárosodás tényén túl annak a károsultra és környezetére gyakorolt hatását is. Az elsőfokú bíróság jogszabálysértően nem mérlegelt minden körülményt ebben a körben, hiszen mellőzte azt a felperes által sem vitatott tényt, melynek értelmében a balesetet követően is végzett könnyűnek nem nevezhető fizikai munkát, másrészt a felperes élettársa elektronikus levelében is akként fogalmazott, hogy a felperes változatlanul dolgozik tovább.

[77] Az üzemanyagköltség vonatkozásában állította, hogy a 6 nap kórházi tartózkodás ideje alatt olyan közlekedési módot választott a felperes hozzátartozója, amelynél olcsóbb és költséghatékonyabb megoldás is elképzelhető a (UTCA 1) - Kenézy Campus viszonylatban.

[78] Az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés és a bizonyítási teherről történő tájékoztatás körében eltérő jogi álláspontja miatt nem megfelelően járt el, így az eljárás olyan hibában szenved, amely a másodfokú eljárásban nem orvosolható.

[79] Az illeték meghatározása körében is tévedett az elsőfokú bíróság, mert a Pp. 83. §-a szerint a felperes perköltségét eltérően állapíthatta meg az általános szabályokhoz képest, azonban az illetékfizetésre történő kötelezés esetében az ltv. 42. §-ában írtakra figyelemmel a tényleges pernyertesség és pervesztesség arányát kellett volna figyelembe venni, ami 51-49%, ezért az alperest terhelő illeték legfeljebb 335 462 Ft lehet.

[80] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helybenhagyását annak helyes indokai alapján, valamint az alperes marasztalását a perköltségében. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg mind a munkavédelmi oktatás hiányát, mind az állványépítést illetően, továbbá vitatta, hogy a felperes a balesetet követően folyamatosan dolgozott volna, már csak azért sem, mert 8 hétig begipszelt fekvőbeteg volt.

[81] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett – a keresetet részben elutasító – részét nem érintette. A fellebbezést alaptalannak találta, aminek elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései].

[82] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból megalapozott jogi következtetésre jutott, aminek indokaival is maradéktalanul egyetértett az ítéltábla.

[83] Az alperes harmadlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, aminek indokát mindössze abban jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság az eltérő jogi álláspontja miatt nem megfelelően járt el az anyagi pervezetés és a bizonyítási teherről történő tájékoztatás körében, amely eljárási hiba a másodfokú eljárásban nem orvosolható. Ez a fellebbezési érvelés annyira általános, minden konkrétumot nélkülöző volt, amivel ennek okán az ítéltábla érdemben nem foglalkozhatott.

[84] Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányuló fellebbezés elsődlegesen vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és az abból levont jogi következtetéseket, azaz a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére irányult, a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét elsődlegesen a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a) pontjában jelölve meg. E szerint a

másodfokú bíróság felülbírállhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelőségét; az anyagi jogi felülbírállat során a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti és ennek alapján a tényállást módosíthatta, kiegészítheti.

[85] Az e törvényhelyhez fűzött Pp. Nagykomentár a következőket mondja: „A bizonyítás eredményének mérlegelését illetően a Pp. csak az okszerűtlen mérlegelés felülbírállatát engedi meg, vagyis a bizonyítás eredményének mérlegelése csak akkor hagyható figyelmen kívül, ha az okszerűtlen, vagyis jogszabálysértő vagy ha a másodfokú bíróság is bizonyítást folytatott le. Szűk értelemben vett felülmérlegelésre, azaz a jogszabálysértés megállapítása nélkül a mérlegelés megváltoztatására nincs lehetőség. Ez tehát azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság a bizonyítás okszerűtlennek minősítése után módosítja, kiegészíti vagy további bizonyítást folytathat le akár az első-, akár a másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására, és így módosítja, egészíti ki azt. Tehát a tényállás megváltoztatására a másodfokú bíróság nem jogosult anélkül, hogy a bizonyítás eredménye ne lenne okszerűtlen, illetve ne folytatna le további bizonyítást, azonban az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényekből eltérő jogi következtetést vonhat le, a tényeket minősítheti másként.”

[86] Ha az adott tényállás megállapítása a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként a logika szabályai szerint lehetséges volt, s az nem volt kizárt, a másodfokú bíróság akkor sem bírálhatja felül az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, ha ő maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más ténybeli következtetésre jutott volna. Ez ugyanis a bizonyítékok másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésének tilalmába ütközik.

[87] Az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta az ítélete indokolásában a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállásra figyelemmel annak, hogy miért úgy állapította meg a baleset bekövetkezésének körülményeit, ideértve egészen a munkavédelmi oktatás hiányosságait, a közrehatás hiányát, amivel szemben a fellebbezésben írtak alapján nem volt lehetőség az ún. felülmérlegelésre.

[88] A felperes foglalkozása az alperes állításával ellentétben nem betanított ács, hanem segédmunkás volt, amit mi sem igazol jobban, mint maga az alperes által 2023. január 30. napján kiállított – a keresetlevél mellékletét képező – munkabaleseti jegyzőkönyv B/11. pontja, továbbá az alperes által csatolt, három különböző időpontban kelt munkaszerződés és munkaköri leírás (9.M.70.097/2023/1/A/1.). Emiatt ebben a kérdésben nem iratellenes az elsőfokú ítélet ténymegállapítása.

[89] Az alperes a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a munkavédelmi oktatás megtörténtét megfelelően bizonyítja tanú2 24. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldalán található vallomása, mely szerint az oktatás minden esetben kiterjedt az 4/2002. (II. 20.) SzCsM–EüM együttes rendelet fontosabb rendelkezéseire. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság meggyőző indokát adta annak, hogy miért nem fogadja el ezt az alperesi állítást. Az alperes ellenkérelmében állított rendszeres munkavédelmi oktatást mindössze egy munkavédelmi oktatási napló támasztja alá, amely ugyan rögzíti az oktatás ismételt voltát, ám az ott feltüntetett 2022. május 19. napi időpont előtti oktatás nem került bizonyításra. Emellett sem az alperesi ügyvezetők, sem tanú2 tanú nem említették, hogy a magasban végzett munkához használt állványzatok közötti terület áthidalásának szabályaira vonatkozó konkrét tájékoztatás elhangzott volna azon az oktatáson, amelynek egy órás időtartamába az alperes 186 oldal terjedelmű munkavédelmi szabályzata és a széleskörű és részletes szabályokat rögzítő 4/2002. (II. 20.) SzCsM–EüM együttes rendelet nem fért volna bele, továbbá gyakorlati oktatás tanú2 részéről általa elismerten egyáltalán nem is volt (az elsőfokú ítélet indokolásának [36] bekezdése). Az elsőfokú bíróság – helyesen – azt is értékelte, hogy a naplóval ellentétben az oktatáson a résztvevőként feltüntetett tanú5 nem is volt jelen.

[90] Alaptalanul állította azt az alperes a fellebbezésében, hogy a felperes felelőtlenül, nem a kellő gondossággal és minőségben készítette el a munkaszintet, megszegve ezzel az alperes utasítását arra, miszerint gerendázott áthidalást kell építeni annak érdekében, hogy teljesen kizárják a baleset eshetőségét és így biztosítsák a balesetek elkerülését.

[91] Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásának [38]-[48] bekezdéseiben mélyreható és meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért tartozik kizárólagos felelősséggel az alperes a balesetért, s miért nem indokolt kármegosztás alkalmazása.

[92] Az a fellebbezésben hivatkozott körülmény, hogy tanú4 két felest megivott a baleset napjának reggelén, még nem teszi a tanúvallomását vitathatóvá, már csak azért sem, mert a munkáját el tudta látni, ahogy a baleset sem az alkoholfogyasztása miatt következett be, így az emlékezetének megfelelőségét sem lehet emiatt alappal kétségbe vonni.

[93] tanú6 tanú bírói kérdésre ismerte be, hogy azon a szinten az első és a második fázisnál is pallót alkalmaztak gerenda helyett a dokatábla alátámasztására, amely kijelentését utóbb ismételt kérdésre határozottan megerősítette (9.M.70.097/2023/26. számú jegyzőkönyv 12. oldalának 6. bekezdése), amely vallomás kirekesztésére a fellebbezésben írt okból nem volt lehetőség. A vallomása kezdeti ellentmondásosságának magyarázata az, hogy a tanú volt a brigádvezető, akinek kétségtől felelőssége volt a szabálytalan munkavégzés miatt.

[94] Az alperes a fellebbezésében hivatkozott tanú8 tanú vallomására is, aki azt nyilatkozta, hogy az egyes és kettes fázisnál a dokatábla alatt gerendák voltak. Valóban ezt mondta a tanú eleinte, ám amikor a bíró szembesítette őt a felperes, tanú6, tanú7 és tanú4 által elmondottakkal, a tanú már azt nyilatkozta, hogy lehetséges, miszerint állványpalló volt a dokatábla alatt, ő ennyire nem ért a dologhoz (9.M.70.097/2023/24. számú jegyzőkönyv 14. oldalának 12. bekezdése).

[95] Az alperes fellebbezésében hivatkozottak nem döntenek meg a tényállás helyességét, az elsőfokú bíróság okszerűen értékelte a bizonyítás eredményét, s jutott arra a megalapozott következtetésre, hogy a balesetért az alperest terheli kizárólagosan a felelősség.

[96] Az alperes a fellebbezésében vitatta a kártérítés mértékét, azaz az összecszerűségét a munkavédelmi bakancs, a munkaruha, a saját költségen vásárolt fájdalomcsillapító, csonterősítő tabletták és kineziológiai szalag vonatkozásában. Ezzel szemben az első perfelvételi tárgyaláson elismerte a munkavédelmi bakancs és a munkaruha tekintetében követelt kártérítés összegét (9.M.70.097/2023/12. számú jegyzőkönyv 3. oldalának 6. bekezdése), ahogy a „felépülési” költségek összecszerűségét is (a most hivatkozott jegyzőkönyv 3. oldalának 7. bekezdése). A 2024. február 26. napján tartott tárgyaláson pedig akként nyilatkozott, hogy immár nem vitatja, miszerint a felépülési költségként felsorolt fájdalomcsillapító, csonterősítő, kineziológiai szalag, kompenzációs pólya, járókeret, mankó és vérhígító injekció az ott írt mértékben és összegben felmerültek költségként, ahogy a támogatással kapcsolatos nyilatkozatot sem tartja fenn (9.M.70.097/2023/24. számú jegyzőkönyv 11. oldalának utolsó bekezdése). Ezek miatt a fellebbezésében tett, s a kártérítés mértékét (összecszerűségét) vitató nyilatkozat az ellenkérelem meg nem engedett megváltoztatásának minősül – Pp. 373. §-ának (1) bekezdése.

[97] Ugyancsak meg nem engedett ellenkérelem-változtatás a fellebbezésben arra hivatkozni, hogy az üzemanyagköltség vonatkozásában a felperes hozzátartozója választhatott volna olcsóbb és költséghatékonyabb közlekedési módot is a (UTCA 1) - Kenézy Campus viszonylatban, ugyanis a perfelvételi tárgyaláson ezt már nem, csupán azt vitatta, hogy az élettárs bement-e az előadott gyakorisággal a felpereshez, illetőleg eljárak-e a kontrollvizsgálatokra (9.M.70.097/2023/12. számú jegyzőkönyv 3. oldalának 10-11. bekezdései). Megjegyzendő, miszerint ez az alperesi nyilatkozat túl általános is, nem jelöli meg ugyanis, hogy mi lenne az általa költséghatékonyabbnak tartott közlekedési mód, amit a

felperesnek és a hozzátartozójának az alperes kímélete érdekében választania kellett volna. Megjegyzendő továbbá az is: tekintettel arra, hogy a kórházban fekvő felperes látogatása olyan rendkívüli elfoglaltságot jelentett az élettárs részére, amelyet megszokott napirendjébe kellett illeszteni, ezért nem volt elvárható tőle pl. a kórház gyalogos felkeresése annak érdekében, hogy az alperest mentesítse az ezzel felmerült mindösszesen 12 466 Ft költség viselése alól.

[98] Az elmaradt jövedelemmel összefüggésben maga az alperes jelölte meg, hogy a felperes nettó munkabére 1 123 012 Ft lett volna (9.M.70.097/2023/14/A/3.), amit az elsőfokú bíróság a tényállás részeként (lásd az ítélete [18] bekezdését) elfogadott a felperes vitatásával ellentétben (9.M.70.097/2023/22.), továbbá indokát adta annak, hogy miért 354 391 Ft-ban határozza meg a felperes oldalán felmerült jövedelemkiesés összegét (lásd az ítélete [54] bekezdését). Emiatt minden alapot nélkülöz a fellebbezés azon állítása, miszerint nem állapítható meg, hogyan számította ki az elsőfokú bíróság a felperes elmaradt jövedelmét. Itt kell megjegyezni, hogy a fellebbezés az elmaradt jövedelem összegét tévesen 1 123 012 Ft-ban jelöli meg, ami valójában a felperes adott időszakra jutó nettó munkabérével azonos, míg az elmaradt jövedelem az imént említett 354 391 Ft.

[99] szakértő2 igazságügyi orvosszakértő kategorikus megállapítása, hogy a felperes hosszabb távon gyalogni nem képes, futni egyáltalán nem, nagy súllyal a jobb alsó végtag nem terhelhető, a perbeli károsodás miatt ez a végtag fizikai munkavégzésre lényegében alkalmatlan. Emellett figyelemmel arra is, hogy a felperes heteken át be volt gipszelve, alaptalan az az alperesi kijelentés, hogy a felperes már a balesetet követően ugyanolyan nehéz fizikai munkát végzett volna.

[100] Az elsőfokú bíróság a felperest ért immateriális hátrányokat feltárta, amelyek ellentételezésére a megítélt sérelemdíj szükséges, de egyben elegendő is. A döntését megfelelően megindokolta és azt eseti döntésekkel is alátámasztotta, amellyel szemben az alperes által a fellebbezésében hivatkozott eseti döntés – BH2009. 123. – összehasonlításra nem alkalmas a jelentősen eltérő tényállás miatt, továbbá azért sem, mert a hivatkozott jogeset alapjául szolgáló káresemény 2005. évben következett be, így az adott ügyben hozott döntés az idő múlása miatt sem vehető figyelembe az egységes megítélés követelményének érvényesülése szempontjából. Az alperes hivatkozásával ellentétben pedig azt nem lehet a felperes terhére értékelni, hogy nem vállalkozott újabb invazív műtéti beavatkozásra.

[101] Az alperes a fellebbezése indokolásában sérelmezte az általa megtérítendő kereseti illeték összegét, ám ezen ítéleti rendelkezés megváltoztatására irányuló határozott fellebbezési kérelmet nem terjesztett elő. Ettől függetlenül az ítéltábla a Pp. 383. §-ának (6) bekezdése alapján hivatalból mérsékelte az alperest terhelő kereseti illeték és az állam által előlegezett költség összegét, mert a Pp. 83. §-ának (3) bekezdésétől függetlenül az alperes csak a tényleges pervesztessége után volt fizetésre kötelezhető, aminek mértéke a 11 410 272 Ft-os pertárgyértékhez viszonyítottan – mivel 5 632 735 Ft-ban marasztalták – 49,37%. Ezért a 684 616 Ft kereseti illetékből 337 995 Ft-ot, míg a 253 146 Ft állam által előlegezett költségből 124 978 Ft-ot köteles megtéríteni, s ennek megfelelően 346 621 Ft kereseti illeték és 128 168 Ft állam által előlegezett költség marad az állam terhén.

[102] Az elsőfokú bíróság a fentiek szerint tehát megalapozottan marasztalta az alperest, amiért az ítéltábla annak helyes indokai mentén helybenhagyta az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint, hivatalból korrigálva a kereseti illetékekre és az állam által előlegezett költségre vonatkozó rendelkezéseket.

[103] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az ítéltábla a Pp. 101. §-ának (3) bekezdése alapján – a díj összegének meghatározása nélkül, a Pp. 102. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával – megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvédi díjának viselésére 100%-ban köteles az alperes.

[104] A fellebbezett érték 5 632 735 Ft volt, ezért a fellebbezési illeték összege 450 619 Ft az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerint. A költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a pereszes alperes köteles megfizetni a Pp. 102. §-ának (1) bekezdéséből következően, méghozzá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint, az Itv. 78. §-ának (4) bekezdésében előírt esedékesség mellett.

Debrecen, 2025. október 10.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró